

Vliegtuigspuiten
lijkt door Brussel
aan banden te
worden gelegd.

Valkuilen in Europese

harmonisatie middelen

Het klonk zo goed: Europese harmonisatie van het gewasbeschermingsmiddelenbeleid. Iedere teler gelijke kansen. Maar de voorstellen voor herziening van de Europese regels zijn nog niet meteen om blij van te worden. Middelenfabrikanten vrezen voor een smaller middelenpakket.

Door: Egbert Jonkheer
Fotografie: Anton Dingemans

Het is iedere keer weer een bittere pil als teelten mislukken door een gebrek aan toegelaten gewasbeschermingsmiddelen, die vlak over de grens in België of Duitsland wel voorhanden zijn. Vice versa ontbreken in andere landen middelen die in Nederland zijn toegelaten. Ook de regels voor het toepassen verschillen van land tot land. Omdat dit overduidelijk leidt tot oneerlijke concurrentie, gaan er al geruime tijd stemmen op om de regels voor gewasbescherming op Europees niveau verder te harmoniseren: 'level playing field', ofwel gelijke spelregels voor iedereen.

Welnu, de eerste voorstellen hiervoor liggen er sinds deze zomer. De Europese Commissie heeft de Europese gewasbeschermingsmiddelenrichtlijn herzien en heeft aanpassingen aangekondigd die over enkele jaren van

kracht worden. Belangrijke verandering is dat Europa wordt verdeeld in drie klimaatzones. Wanneer een bepaald middel in land A is toegelaten, mag het ook in land B gebruikt worden als dit land in dezelfde klimaatzone ligt. Nederland valt in de Centrale klimaatzone samen met België, Duitsland, Luxemburg, Verenigd Koninkrijk, Ierland, Polen, Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Oostenrijk en Slovenië. „Dat is een goede zaak maar er zijn ook valkuilen”, waarschuwt Jo Ottenheim, tot voor kort werkzaam als gewasbeschermingsdeskundige bij LTO. „Ten eerste mag een lidstaat alsnog een middel verbieden als zij vindt dat daar op haar grondgebied reden voor is. Ten tweede bestaat het gevaar dat binnen een klimaatzone de eisen van het strengste land gaan gelden. Bekend schrikbeeld zijn toelatingen in Duitsland die gebaseerd zijn op een teeltvrije zone van 50 meter. Op dat soort beperkingen zitten we natuurlijk niet te wachten. De belangorganisaties dringen er daarom op aan dat er ruimte moet blijven voor nuancering.”

U kunt schoffelen

Minder blij is Ottenheim met het instellen van een categorie werkzame stoffen waarvoor een alternatieventoets gaat gelden. Ottenheim: „Of je een middel mag gebruiken hangt dan af van de alternatieven die voorhanden zijn. In de zin van: u kunt schoffelen, dus u krijgt deze herbicide niet. We hebben hemel en aarde bewogen om deze toets eruit te krijgen, maar dat is helaas niet gelukt.”

Naast de toelatingsverordening komt er ook een aanpak voor het zorgvuldig en verantwoord toepassen van gewasbeschermingsmiddelen. Hierover maakt Ottenheim zich weinig zorgen. „Dit is een rijtje voorwaarden zoals een verplichte spuitkeuring, registratie van het middelengebruik en het bezit van een spuitdiploma. Allemaal zaken waar we in Nederland allang aan voldoen.” Wat de Nederlandse telers wel raakt, is dat de Europese Commissie het

vliegtuigspuiten verder aan banden wil leggen en dat het ministerie van LNV dit alvast heeft 'overgenomen' in de nieuwe wet door een verbod af te kondigen.

Smaller pakket

Nefyto, de branchevereniging van de gewasbeschermingindustrie, heeft aangegeven 'hoogst ongelukkig' te zijn met de voorstellen van de Europese Commissie. In de voorstellen staat namelijk dat de fabrikanten gegevens over hun middelen sneller openbaar moeten maken. Nefyto vreest dat het eerder wegvalen van de dossierbescherming bedrijven zal ontmoedigen om te investeren in nieuw onderzoek, omdat zij de ontwikkelingskosten minder makkelijk terugverdienen. Volgens de brancheorganisatie brengt dit de beschikbaarheid van een effectief middelenpakket in gevaar.

Bovendien is het straks niet langer mogelijk om op nationaal niveau een voorlopige toelating te krijgen, met als mogelijk gevolg dat nieuwe middelen minder snel beschikbaar komen. De Europese Commissie rechtvaardigt haar voorstellen door te beloven dat aanvragen voor de toelating van een nieuwe stof binnen twee jaar zullen worden behandeld. Nu is dat vier tot zes jaar. Maar zolang die termijnen niet kunnen worden afgedwongen, hebben de chemiefabrikanten daar niet veel vertrouwen in.

Ook de verzwarende van de toelatingscriteria is bij de fabrikanten in slechte aarde gevallen. Behalve de alternatieventoets wil de Europese Commissie zogeheten cut-off criteria instellen. Wanneer een werkzame stof gevaarlijk wordt bevonden, wordt deze geschrapt zonder dat rekening wordt gehouden met de intensiteit van het gebruik en het soort toepassing. Op die manier zouden volgens Nefyto tientallen middelen verdwijnen die volstrekt veilig kunnen worden toegepast. Ook voor de lobby vanuit de fabrikanten is er nog werk genoeg.

Verbod op vliegtuigspuiten in de maak